

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วารสาร พุทธนวัตกรรมปริทรรศน์ JOURNAL OF BUDDHIST INNOVATION REVIEW

2023

VOL. 4 NO. 1 January - April 2023
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566

ISSN Print : 2730 - 1842
ISSN Online : 2730 - 2539

ISSUE 08

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เสาร์-อาทิตย์

JBIR

วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์

Journal of
Buddhist
Innovation
Review

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับ ท่านผู้สนใจและผู้อ่านทุกท่าน ขอต้อนรับเข้าสู่วารสารพุทธนวัตกรรมการปริทรรศน์ที่มี สาระดีแห่งวิชาการคุณภาพครบถ้วน และยังคัดสรรองค์ความรู้ที่หลากหลายจากบทความเพื่อเผยแพร่สู่สังคม เน้นการเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่องและตรงเวลาเพื่อเป็นเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามกระบวนการแสวงหาความรู้จากบทความวิจัย บทความ วิชาการ บทความวิจารณ์ สำหรับวารสารพุทธนวัตกรรมการปริทรรศน์ฉบับนี้ เป็นการนำเสนอบทความวิจัย ความคิดเชิงสร้างสรรค์ในนวัตกรรมการผ่านองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 11 เรื่อง โดยมีเนื้อหาของบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาติดตามแผนปฏิบัติการและงบประมาณของ ผู้บริหารและครูโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัยยม) อนุชาพัชร วรพงศ์พัชร, ศรัณย์ จันท์แดง, ภักดิพร นักพ็อน, สุนิสา คนยงค์, ศิริวรรณ ชัยพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพระบบ สารสนเทศติดตามแผนปฏิบัติการและงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านทักษะการใช้งานระบบ สารสนเทศติดตามแผนปฏิบัติการและงบประมาณของผู้บริหารและครูหลังการใช้งานสูงกว่าก่อนการใช้งานอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจที่มีต่อระบบสารสนเทศติดตามแผนปฏิบัติการและงบประมาณ ของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ถือว่าเป็นการจุด ประกายการให้ความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาจะเป็นการสร้างประโยชน์ทั้งในด้านการ ดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ และการร่วมทำประโยชน์ให้แก่สังคมในชุมชนต่อไป

บทความวิชาการเรื่อง ตำรับยากัญชา: ภูมิปัญญาวิถีพุทธสู่สังคมยุคศรัทธาที่ศศิวิมล พัฒเสมา ได้เสนองานจากการผลักดันนโยบายกัญชาเสรี ทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคศรัทธาที่ศศิวิมล ในการแก้ไข กฎหมายจากยาเสพติดสู่สมุนไพรรักษาโรค กลายเป็นพืชเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาแผนไทยการนำตำรับยากัญชา โบราณกลับมาใช้อีกครั้ง แต่การนำยามารักษาโดยใช้ภูมิปัญญาวิถีพุทธควรใช้อย่างมีสติ ส่วนทางการแพทย์ ควรมีหลักธรรมความเมตตากรุณาในการรักษาผู้ป่วย โดยเฉพาะการรักษาผู้ป่วยระยะสุดท้าย เพื่อเพิ่มคุณภาพ ชีวิตของผู้ป่วยในบั้นปลายชีวิต ในการควบคุมตำรับยากัญชา เพื่อไม่ให้นำไปใช้ในทางที่ผิด ประเด็นที่สำคัญจาก กัญชาเสรี ทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคศรัทธาที่ศศิวิมลนั้น ในการคุมกัญชาเสรี อย่างไรให้ปลอดภัยโดยการ สร้างสมดุลระหว่างเสรีภาพของประชาชน และความปลอดภัยของเด็ก เยาวชน และสังคม ควรมีมาตรการควบคุม ที่รัดกุมและครอบคลุมมากพอที่จะไม่มีผลกระทบต่อสังคมตามแนววิถีพุทธ

บทความเรื่อง รู้เท่าทันอาสวะ ด้วยจิตธรรม ที่วิริยะ รักรัศมี ได้เสนอความเห็นของการนำจิตธรรม มี ๖ วิธี ได้แก่ อาสวะที่ต้องละด้วยการสังวร อาสวะที่ต้องละด้วยการใช้สอย อาสวะที่ต้องละด้วยการอดกลั้น อาสวะ ที่ต้องละด้วยการเว้น อาสวะที่ต้องละด้วยการบรรเทา และอาสวะที่ต้องละด้วยการเจริญ จากนั้นก็ใช้ขันติธรรมใน การอดทนเพื่อละอาสวะ ฝึกอย่างสม่ำเสมอเมื่อเจอความทุกข์ โดยมีสติเป็นตัวเริ่มต้น และมีขันติหรือความอด กลั้น ฝืนกับอาสวะที่สะสมมา จะทำให้กิเลสและความทุกข์น้อยลงไปตามลำดับ ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ

การทำความเข้าใจการรู้เท่าทันอหะวะ ด้วยจิตธรรมได้อย่างถูกต้องลึกซึ้ง ทำให้ผู้อ่านได้ความรู้เรื่องสติและปัญญา มาใช้ให้รู้เท่าทันและสกัดกั้นความทุกข์ที่เกิดจากอหะวะให้ความทุกข์เบาลงได้เป็นอย่างดี

บทความเรื่อง วิถีพระสงฆ์กับการดำรงตนในยุคปัจจุบัน ที่พระมหาถาวร ฐานวโร (นิยะมะ) ได้ทำการศึกษาถึงพระสงฆ์มีวิถีการดำรงชีวิตตามพระธรรมวินัย ถือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในการสงเคราะห์ทางจิตใจ พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของการรับหน้าที่ต้องแสดงออกเพื่ออยู่กับสังคม ในการพัฒนาจิตใจ วิถีในการส่งเสริมการศึกษา วิถีในการเป็นที่ปรึกษา วิถีการเป็นครู วิถีการเป็นผู้นำของชุมชน และวิถีในการสงเคราะห์ชุมชน ผู้ที่สนใจเรื่องวิถีพระสงฆ์ในปัจจุบันไม่ควรพลาด โดยมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการนำบทบาทด้านสังคมวัฒนธรรมที่มองเห็นเป็นรูปธรรมอย่างน่าสนใจ

สำหรับบทความเรื่อง การสวดโพชฌังคปริตรกับการบำบัดโรคในปัจจุบัน การนำเสนอของคุณเกษม สีดากุด ได้นำเสนอว่าการบำบัดโรคให้ผู้ป่วยสวดมนต์หรือได้ฟังเสียงสวดมนต์ เพราะเสียงที่เกิดจากการสวดหรือ ฟังมีผลต่อสภาพจิตใจผู้ป่วย ในการรักษาโรคด้วยการฝึกความอดทนไม่ย่อท้อต่อเวทนาที่เกิดขึ้นช่วยบำบัดรักษา ให้บรรเทาลงได้ การเปล่งเสียงในภาษาบาลีมีพลังและอำนาจของคาถาจะส่งคลื่นพลังออกไปกระตุ้นอวัยวะที่ได้รับพลังงานเป็นผลให้อาการเจ็บป่วยต่างๆ หุเลาหงได้ บทความนี้ใช้วิธีการสวดแบบตั้งสัจจกิริยา คือการตั้งความสัตย์หรือสัจจาธิษฐาน การสวดหรือการฟังสวดโพชฌังคปริตร เสียงในการสวดที่เป็นภาษาบาลีด้วยพลัง แห่งความรัก ความเมตตา และปิติสุข ทำให้เกิดพลังในการบำบัดรักษาตนเองขึ้น เมื่อจิตมีพลังจนกระทั่งเกิดปิติ ร่างกายก็จะหลั่งสารเอ็นโดฟินหรือสารแห่งความสุขออกมาสาร สารนี้จะมารักษาอวัยวะที่กำลังเจ็บป่วยให้ บรรเทา และหายได้

ยังมีบทความที่น่าสนใจอีกเรื่องคือ การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมยุคใหม่เชิงพุทธ ตามที่จรัสลักษณ์ ทองโอหาร เสนอว่า ในการเสริมสร้างหลักธรรมโดยใช้รูปแบบ “LOVE Model” คือ 1) L เรียนรู้ประโยชน์จากการแบ่งปัน ลด ละ ความเห็นแก่ตัว 2) O ฝึกปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบ 3) V ฝึกเจริญ ภาวนา คิดวิเคราะห์ และ 4) E เกิดดุลยภาพจิตปิติสุขจากการบำเพ็ญบุญ 3 ประการ เมื่อนำ LOVE Model ไปใช้ การพัฒนาจิตให้เจริญถึงระดับปัญญาสู่สังคมเพื่อแก้ไขปัญหาคาราคาซังความรับผิดชอบต่อสังคมยุคใหม่ ถือเป็นแนวคิดที่ทันสมัยเพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการเจริญภาวนารูปแบบวิถีใหม่ในสังคมไทย และเพิ่มโอกาสในการ ปฏิบัติภาวนาให้มากขึ้น ด้วยการนำหลักบุญกิริยาวัตถุ มาประยุกต์เข้ากับสภาพปัญหาการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมยุคใหม่ ถือว่าเป็นรูปแบบแนวความคิดใหม่ที่เข้ากับสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

บทความที่น่าสนใจอีกเรื่องคือ ครูดี ศิษย์ดี มีอนาคตดี ในสังคมชาวพุทธ โดยพระมหาภูมิพัฒน์ ญาณวฑฺฒโฒ (คำมี) เสนอว่า หลักคุณธรรมของครูที่ดีในทางพระพุทธศาสนา คือคุณธรรมหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) กัลยาณมิตร มีความเป็นที่น่าเคารพยกย่อง 2) หลักทศ 6 ตามหลักธรรมความเป็นครู 3) พรหมวิหาร ส่งเสริมทำให้ครูมีความน่าเคารพ หลักคุณธรรมของศิษย์ที่ดีด้วยคุณธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักทศ 6 2) อธิปไตย หลักธรรมที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย 3) พหุสูต ข้อปฏิบัติเพื่อความเป็นบัณฑิต หลักธรรมสร้างความงอกงามให้แก่ผู้เป็นศิษย์ ตามหลักธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1) ความไม่ประมาท เป็นหลักธรรมสำคัญอย่างยิ่ง

2) หลักทฤษฎีธัมมิกัตถ ส่งเสริมครูและศิษย์ให้มีอนาคตที่ดี 3) ธรรม 4 ประการ ส่งเสริมให้เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุข พละ จากหลักธรรมทั้ง 3 ประการ ถือเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสังคมในปัจจุบัน

และบทความที่ไม่ควรพลาดในการอ่านคือเรื่อง หลักอิทธิบาท 4 : การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ที่อนัญญา นิตยโชติ เสนอหลักอิทธิบาท 4 ประการ เพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานทั้งด้านการบริหาร, ด้านการเงิน, ด้านการตลาด และด้านการผลิต ผู้ปฏิบัติงาน 4 ด้าน ควรมีใจรักงาน-พอใจกับงานที่ทำอยู่ (ฉันทะ) มีความขยันหมั่นเพียรกับงาน (วิริยะ) เอาใจใส่รับผิดชอบงาน (จิตตะ) และการใช้ปัญญาไตร่ตรองตรวจสอบ (วิมังสา) ดังนั้น อิทธิบาท 4 จึงเป็นหลักธรรมที่เชื่อมโยงกันทั้ง 4 ข้อ สามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกกิจกรรมเพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การส่งเสริมในการดำรงชีวิตยึดหลักปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมตลอดจนการดำเนินชีวิตไปสู่การดำเนินชีวิตที่เข้าถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดต่อไป

บทความที่มีเนื้อหาของผู้เขียนเป็นเรื่องของมนุษย์ต่างดาวในมุมมองทางวิทยาศาสตร์และพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธควรรู้ ที่พระวัชรพล โฆสธมโม (ศาลาแดง) นำเสนอจากการค้นคว้าในคัมภีร์วิชาการในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึงมนุษย์ต่างทวีป หรือมนุษย์ต่างดาวใน ณ ที่นี้ไม่ได้อยู่ในชมพูทวีป แต่หมายถึงมนุษย์ต่างทวีปที่มาจากอีก 3 ทวีป ในการกล่าวถึงมนุษย์ต่างทวีปที่ได้มีการถูกกล่าวถึงมามากกว่า 2,500 ปี เป็นการมาเยือนหรือการพบเจอมนุษย์ต่างทวีปนั้นจึงเป็นไปเพื่อความสงบสุขและคอยเตือนใจมนุษย์โลกให้มีความรักต่อกัน มนุษย์ต่างทวีปต่างมีความเอื้อเฟื้อ พึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน จากหลักฐานในคัมภีร์พระไตรปิฎก ได้มีหลักฐานมีจักรวาลและโลกอื่นหรือทวีปอื่นอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านควรการติดตามอ่านบทความนี้เป็นอย่างยิ่ง พระพุทธเจ้าทรงอธิบายเรื่องจักรวาลไว้เพื่อแสดงให้เห็นว่า ทุกสรรพสิ่งในธรรมชาติล้วนมีความไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน ไม่แน่นอน มีเกิด มีการดำรงอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แล้วก็ดับสลายไปตามเหตุปัจจัย

บทความที่สามารถนำไปปรับใช้เป็นเรื่องของการรักษาศีลของคนยุคใหม่เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยพิมพ์ณารา เมฆะวิภาต เสนอว่าแนวทางมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของคนยุคใหม่ โดยใช้หลักศีล 5 เป็นตัวตั้งแล้วนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นส่วนเสริมเพื่อช่วยให้เกิดความสมบูรณ์ทางด้าน ศีลธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อปฏิบัติศีล 5 ก็จะเป็นผู้มีความสมบูรณ์ มีกายเป็นปกติ มีวาจาเป็นปกติ มีใจเป็นปกติและนำไปสู่ความสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ การฝึกจิตใจให้สามารถด้านทางอบายมุขคนยุคใหม่จะได้รู้จักการปฏิบัติและฝึกใจให้อยู่ในความสงบจะได้มีธรรมะมากขึ้น การนำแนวทางการรักษาศีลของคนยุคใหม่ เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมสังคม ถือเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตสู่สร้างคามมีวินัยในการอยู่ร่วมกันของความหลากหลาย เพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมยุคใหม่

สำหรับบทความสุดท้ายเป็นบทความวิชาการ เรื่อง ทำไมพุทธจึงเป็นศาสนาแห่งความจริง โดยคุณคณเฑร์ เลิศศิริวิบูลย์ จากหนังสือเรื่อง ทำไมพุทธจึงเป็นศาสนาแห่งความจริง ต้นฉบับภาษาอังกฤษใช้ชื่อว่า Why Buddhism Is True โดยแบ่งเป็น 16 บท มีความยาว 336 หน้า หนังสือเล่มนี้มียอดจำหน่ายติดอันดับต้นๆ ของ New York Times Bestseller ในหมวดศาสนาและจิตวิทยา โรเบิร์ต ไรท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและ

ศาสนาที่มีชื่อเสียง ชาวอเมริกา ได้เสาะแสวงหาความรู้ด้านการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ในความจริงแท้อันลึกซึ้งแห่งพุทธศาสนา ในรูปแบบที่อธิบายได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นที่มาของการเขียนหนังสือเล่มนี้ หนังสือเรื่อง Why Buddhism Is True ได้ผ่านการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากมาย และหนึ่งในนั้นคือภาษาไทย โดยมีชื่อเรื่องว่า ทำไมพุทธจึงเป็นศาสนาแห่งความจริง หนังสือเล่มนี้ได้นำศาสตร์และปรัชญาแห่งการปฏิบัติธรรมและการหลุดพ้น ความน่าสนใจของหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่มีความสงสัยหรือข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับความจริงที่พุทธศาสนานำเสนอ รวมถึงปัญหาที่ว่ามายาซึ่งปิดกั้นเราจากแก่นของความจริงนั้นคืออะไร ทำงานอย่างไร

โอกาสนี้ วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์ ขอขอบคุณนักวิชาการ นักวิจัย ที่นำเสนอผลงานเพื่อเผยแพร่ในวารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์ที่ให้ความสำคัญต่อการนำองค์ความรู้มาเผยแพร่สู่สังคมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ด้วยความเป็นสากลของการสร้างงานวิชาการที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ และขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิคณะที่ปรึกษา ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กลั่นกรอง แก้ไข ให้ข้อคิดความเห็น ทำให้บทความในวารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์นี้ ทรงคุณค่าเชิงวิชาการยิ่งขึ้น ซึ่งคณะผู้ดำเนินงานจะพัฒนาวารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

รศ.ดร. ประพันธ์ ศุภษร

บรรณาธิการวารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์